

Guía Docente				
Datos Identificativos				2020/21
Asignatura (*)	Economía Española	Código	760G01025	
Titulación	Grao en Relacións Laborais e Recursos Humanos (Ferrol)			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Non presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Economía			
Coordinación	Sanchez Quinza-Torroja, Juan Manuel	Correo electrónico	j.quinza-torroja@udc.es	
Profesorado	Sanchez Quinza-Torroja, Juan Manuel	Correo electrónico	j.quinza-torroja@udc.es	
Web				
Descrición xeral	A materia presenta, desde unha perspectiva estrutural, os trazos básicos da economía española, con especial referencia aos aspectos sectoriais, xeográficos e institucionais.			

Plan de continxencia	<p>1. Modificacións nos contidos</p> <ul style="list-style-type: none"> - Non se realizarán cambios <p>2. Metodoloxías</p> <p>*Metodoloxías docentes que se manteñen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sesión maxistral - Probas de resposta múltiple - Presentación oral <p>*Metodoloxías docentes que se modifican</p> <ul style="list-style-type: none"> - Proba mixta (consistirá so en preguntas tipo test) <p>3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado</p> <ul style="list-style-type: none"> - Correo electrónico: Diariamente. De uso para facer consultas, solicitar encontros virtuais para resolver dúbidas e facer o seguimento dos traballos tutelados. - Moodle: Segundo a necesidade do alumnado. - Teams: 2 sesións semanais en gran grupo para o avance dos contidos teóricos na franxa horaria que ten asignada a materia no calendario das aulas da facultade. Esta dinámica permite facer un seguimento normalizado e axustado ás necesidades de aprendizaxe do alumnado para desenvolver o traballo da materia. <p>4. Modificacións na avaliación</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sen modificacións <p>*Observacións de avaliación:</p> <p>Mantéñense as mesmas que figuran na guía docente.</p> <p>1.SITUACIÓNS</p> <p>A) Alumnado con dedicación completa: Asistencia/participación nas actividades de clase mínima do 80%.</p> <p>B) Alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia, segundo establece a ``NORMA QUE REGULA O RÉXIME DE DEDICACIÓN AO ESTUDO DOS ESTUDANTES DE GRADO NA UDC (Arts. 2.3; 3.b e 4.5) (29/5/212): Asistencia/participación nas actividades de clase mínima do 80%</p> <p>2. REQUISITOS PARA SUPERAR A MATERIA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Asistir e participar regularmente nas actividades da clase. - Expor os traballos das noticias económicas nada data que se indique. - A oportunidade de xullo estará soemtida aos mesmos criterios que a de xaneiro. <p>5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía</p> <ul style="list-style-type: none"> - Non se realizarán cambios. Xa dispoñen de todos os materiais de traballo de maneira dixitalizada en Moodle.
-----------------------------	---

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A6	Economía e mercado de traballo.
A13	Transmitir e comunicarse por escrito e oralmente usando a terminoloxía e as técnicas adecuadas.
A18	Interpretar datos e indicadores socioeconómicos.
A19	Identificar as fontes de información económica e o seu contido.
A29	Elaborar, implementar e avaliar estratexias territoriais de promoción socioeconómica e inserción laboral.
A31	Aplicar os coñecementos á práctica.
A35	Análise crítico das decisións emanadas dos axentes que participan nas relacións laborais.

B1	Resolución de problemas.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B4	Capacidade de xestión da información.
B8	Razoamento crítico.
B9	Traballo en equipos.
B10	Recoñecemento á diversidade e á multiculturalidade.
B11	Traballo en ámbitos internacionais.
B12	Motivación para a calidade.
B13	Adaptación a novas situacións.
B14	Aprendizaxe autónomo.
B15	Creatividade.
B17	Sensibilidade cara a temas medioambientais.
B19	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
B20	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
B21	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Identificar, describir e analizar con rigor a realidade socioeconómica española, os seus principais aspectos estruturais, as súas fortalezas e as súas debilidades.	A6 A18	B2 B4 B8 B20 B21	
Interesarse e reflexionar de modo crítico pola situación da economía española, as súas causas, consecuencias e alternativas.	A6 A18 A35	B2 B4 B8 B10 B13 B14 B15 B19 B20 B21	C4 C6

Coñecer o contido e empregar as fontes de información económica relevantes sobre a economía española.	A6 A19 A31	B2 B4 B20	C1 C3 C5 C6 C7
Coñecer, saber interpretar e empregar as fontes de información estatística e os indicadores macroeconómicos relativos á economía española	A6 A18 A31	B1 B2 B4 B8 B14 B20	C1 C3 C6
Transmitir e comunicarse con fluidez, tanto de forma oral como escrita, nun contorno profesional económico, usando a terminoloxía científica e técnica adecuada.	A6 A13 A31	B19 B21	C1 C3 C8
Comprender e realizar informes e diagnósticos sobre a situación da economía española.	A6 A13 A19 A29 A31	B1 B2 B4 B8 B9 B12 B15 B19 B20 B21	C1 C3 C8
Enmarcar a economía española nas dimensións das economías mundial e europea, coñecendo as relacións daquela con estas.	A6	B10 B11 B17	

Contidos	
Temas	Subtemas
TEMA 1: OS FACTORES PRODUCTIVOS	1) O territorio español e os seus recursos naturais 2) Evolución demográfica e movementos migratorios en España 3) Capital físico, capital humano e capital tecnolóxico da economía española
TEMA 2: O PIB.	1) Concepto das principais macromagnitudes 2) Análise sectorial da oferta 3) Análise desde a óptica da demanda 4) Fases da economía española dende 1975 ata a actualidade
TEMA 3: A DISTRIBUCIÓN DA RENDA.	1) A distribución factorial da renda 2) Distribución persoal da renda e desigualdades sociais 3) A distribución espacial o xeográfica
TEMA 4: ANÁLISIS SECTORIAL DA ECONOMÍA ESPAÑOLA.	1) Ámbito e características do sector primario. A PAC 2) Ámbito e características do sector secundario 3) Ámbito e características do sector terciario
TEMA 5: O MERCADO DE TRABAJO.	1) Enfoques teóricos sobre o mercado de traballo 2) A poboación española e a actividade económica 3) Emprego e desemprego: etapas e factores explicativos 4) A política de emprego e as reformas do mercado laboral

TEMA 6: O SECTOR EXTERIOR E OS ASPECTOS MONETARIOS.	1) A balanza de pagamentos: concepto e estrutura 2) As operacións por conta corrente 3) As operacións por conta de capital e financeira
---	---

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais	A6	2	0	2
Sesión maxistral	A6 A18 A19 A35 B4 B10 B11 B12 B17 C3 C4 C5 C6 C7 C8	30	30	60
Presentación oral	A6 A13 A18 A19 A31 B2 B4 B8 B20 B21 C1 C3 C4 C6	4	4	8
Proba de resposta múltiple	A6 A13 A18 A19 A29 A31 B21 B20 B19 B15 B14 B13 B11 B9 B8 B4 B2 B1 C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8	4	30	34
Proba mixta	A6 A13 A18 A31 B1 B2 B4 B8 B19 B20 C1	2	40	42
Atención personalizada		4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Actividades iniciais	O profesor presentará a materia ao estudante e, se fose o caso, avaliará os seus coñecementos previos
Sesión maxistral	O profesor explicará contidos básicos da materia mediante exposicións orais complementadas con medios audiovisuais e preguntas dirixidas aos estudantes, cunha finalidade de transmitir coñecementos e orientar a aprendizaxe.
Presentación oral	O/a estudante deberá presentar oralmente 1 tema de actualidade sobre a economía española. A puntuación será dun 10% da nota e, para iso, o alumno non poderá faltar máis dun 10% ás clases de forma inxustificada.
Proba de resposta múltiple	Haberá 2 probas tipo test constituídas por varias respostas das que só unha será verdadeira relativas á materia explicada nas clases maxistras. As contestacións erróneas serán penalizadas. Terán unha puntuación do 25% cada unha.
Proba mixta	Proba escrita sobre os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos sobre a economía española. Trátase dos exames oficiais da materia, durante os períodos de exames. Avaliarase o coñecemento dos contidos teóricos e prácticos da materia. Poderá haber preguntas de resposta breve, de resposta múltiple, prácticas etc. A puntuación será dun 40% da nota final.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Presentación oral	<p>O estudante pode recibir atención personalizada para resolver as súas dúbidas sobre a materia, principalmente nas tutorías a través do correo electrónico, Moodle ou Teams en encontros virtuais programados previamente.</p> <p>Para os estudantes con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e exención de asistencia, acordarase ao inicio do curso un calendario específico de tutorías compatible coa súa dedicación.</p>

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Proba mixta	A6 A13 A18 A31 B1 B2 B4 B8 B19 B20 C1	Unha ao final do curso. Realizarase en período de exames. Valorarase o coñecemento dos contidos da materia.	40
Proba de resposta múltiple	A6 A13 A18 A19 A29 A31 B21 B20 B19 B15 B14 B13 B11 B9 B8 B4 B2 B1 C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8	2 ao longo do curso, sobre a materia programada. Valorarase en gran medida o esforzo persoal e a aprendizaxe continua.	50
Presentación oral	A6 A13 A18 A19 A31 B2 B4 B8 B20 B21 C1 C3 C4 C6	Valorarase a adecuación do tema exposto á materia, o seu grao de dificultade, o dominio do tema e a habilidade na comunicación oral. Unha ao longo do curso.	10

Observacións avaliación

O sistema de avaliación principal e recomendable é o de avaliación continua, que inclúe todos os elementos descritos anteriormente. Este sistema está pensado para unha aprendizaxe continua, e esixe do estudante unha implicación ao longo do curso, tanto na asistencia e participación na aula, como fora dela.

Para ser evaluado e recibir puntuación na presentación da noticia económica o alumno non poderá haber faltado a máis dun 10% das clases con faltas inxustificadas. Para obter a cualificación de "Non presentado", os estudantes non poderán realizar actividades. Todas as oportunidades de avaliación se realizarán cos mesmos criterios, manténdose, por tanto, as cualificacións da avaliación continua (controis tipo test, presentación oral) realizadas durante o curso. Estudantes con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e exención de asistencia: deberán comunicarse co profesor nas dúas primeiras semanas de curso e o sistema de avaliación será igual do resto de estudantes adaptado ás súas circunstancias.

Condições de realización da avaliación final. Está prohibido acceder á aula de exame con calquera dispositivo que permita a comunicación co exterior e/ou o almacenamento de información.

En calquera caso, a materia está suxeita e supeditada ás normas e directrices emitidas pola Xunta de Centro, pola Reitoría e outras de nivel superior.

Fontes de información

<p>Bibliografía básica</p>	<p>Alonso, J.A. (dir.) (2015). Lecciones sobre economía mundial. 7ª edición. Civitas, Madrid. García Delgado, J. L. y Myro, R. (dirs.) (2017): Lecciones de economía española, 13ª edición, Civitas, Madrid. García de la Cruz, J. M. (coord.) y Ruesga, S. (dir.) (2014): Economía española: estructura y regulación, 2ª edición, Thomson, Madrid. González Moreno, M. (dir.); Martínez, F.; García, M. M.; Melchor, E.; Genaro, D. y Camacho, J. A. (2013): Temas de economía española, 5ª edición, Tirant Lo Blanch, Valencia. Espínola, J. R. de (2009): Crecimiento y crisis de la economía española (1995-2008), Universitas, Madrid. LLadós, J.; Torrent, J. y Vilaseca, J. (2005): Análisis de la economía española: hacia un nuevo modelo de crecimiento, UOC, Barcelona. Martín Mayoral, F. (coord.) (2009): Manual de economía española: teoría y estructura, Pearson Prentice Hall, Madrid. Navarro, V.; Torres, J. y Garzón, A. (2011): Hay alternativas: propuestas para crear empleo y bienestar social en España, Sequitur, Madrid. Disponible en http://www.vnavarro.org/wp-content/uploads/2011/10/hayalternativas.pdf Rallo, A.; Guzmán, J. y Santos, F. J. (coords.) (2001): Curso de estructura económica española, Pirámide, Madrid. Trigo, J. (2005): Ensayos sobre la economía española en el siglo XXI, Gestión 2000, Barcelona. Vallés Ferrer, J. (dir.), Fernández Amador, O. y Caraballo, Mª Angeles (coords.) (2009): Economía española, McGraw-Hill, Madrid.</p>
<p>Bibliografía complementaria</p>	<p>Bibliografía de prácticas: Conde, F. J. y González, S. (1998): Indicadores económicos, Pirámide, Madrid. Delgado, M. J.; De Diego, D. y Peligros, M. C. (2000): Ejercicios de economía aplicada, Ariel, Barcelona. Economist, The (1992): La guía de los números: cómo interpretar las cifras en los negocios, Ediciones del Prado, Madrid. Genaro Moya, Mª D. (2005): Economía aplicada: introducción teórica y práctica, 2ª edición, Tirant lo Blanch, Valencia. Jiménez, J. C.; Fernández-Otheo, C. M. y Garrido, A. (eds.) (2001): Ejercicios y prácticas de economía española, 5ª edición, Civitas, Madrid. Muñoz, C. et alii (2007). Las cuentas de la nación II. Ejercicios, Civitas, Madrid. Picazo, A. J. (coord.) y otros (2003): Prácticas de economía española, Civitas, Madrid. Portela, P. (dir.) (1996): Directorio de fuentes de información de la economía española, Crítica., Barcelona. Informes y fuentes estadísticas de la economía española: Anuario Estadístico (anual); EUROSTAT, Luxemburgo. Anuario estadístico (varios años); Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación, Madrid. Anuario estadístico de España (anual); INE, Madrid. Balanza de pagos de España (anual); Banco de España, Madrid. Comercio exterior: Anuario estadístico (anual); Eurostat, Luxemburgo. Contabilidad Nacional de España (anual); INE, Madrid. Contabilidad Regional de España (anual); INE, Madrid. Cuentas de las Administraciones Públicas (anual); Ministerio de Hacienda, Madrid. Cuentas financieras de la economía española (anual); Banco de España, Madrid. El stock de capital en España y su distribución territorial (varios años), Fundación BBVA, Bilbao. Encuesta de Población Activa (trimestral); INE, Madrid. Encuesta de salarios en la industria y los servicios (trimestral); INE, Madrid. Encuesta industrial (anual); INE, Madrid. Encuesta sobre la innovación tecnológica en las empresas (varios años); INE, Madrid. Estadísticas del Comercio Exterior de España (mensual); AEAT, Madrid. European Economy (trimestral); Comisión Europea, Bruselas. Indicadores económicos (mensual); INE, Madrid. Informe Anual (anual); Banco de España, Madrid. Informe económico (anual); Fundación BBVA, Bilbao. Informe mensual (mensual); La Caixa, Barcelona. Memoria sobre la situación socioeconómica y laboral de España (anual); CES, Madrid. Renta nacional de España y su distribución provincial (bianual); Fundación BBVA, Bilbao. Síntesis de Indicadores Económicos (mensual); DGPC del Ministerio de Economía. Tabla Input-Output de la economía española (varios años); INE, Madrid. Sitios web de organismos e instituciones de la economía española: Banco de España: http://www.bde.es BCE: Banco Central Europeo: http://www.ecb.int CES: Consejo Económico y Social: http://www.ces.es DAIE: Departamento de Aduanas e Impuestos Especiales: http://www.aeat.es Eurostat: http://www.europa.eu.int/en/comm/eurostat/serve/home.htm Fundación BBVA: http://www.bbva.es INE: Instituto Nacional de Estadística: http://www.ine.es Ministerio de Economía: http://www.mineco.es Ministerio de Hacienda: http://www.minhac.es Servicio de Estudios de La Caixa: http://www.lacaixa.es Unión Europea: http://www.europa.eu.int</p>

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Introducción á Economía/760G01002

Economía e Empresa/760G01007

Estadística Descritiva/760G01018

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

É importante a lectura de prensa e revistas económicas. Porase ao dispor do/a estudante materiais varios na fotocopiadora e/ou en Moodle. Recomendacións Sostibilidade Medio Ambiente, Persoa e Igualdade de Xénero: Para axudar a conseguir unha contorna inmediata sustentable e cumprir co obxectivo da acción número 5: "Docencia e investigación saudable e sustentable ambiental e social" do "Plan de Acción Green Campus Ferrol":

- 1.- A entrega dos traballos documentais que se realicen nesta materia, de se realizar en papel:
  - Non se empregarán plásticos.
  - Realizaranse impresións a dobre cara.
  - Empregarase papel reciclado.
  - Evitarase a impresión de borradores.
- 2.- Débese facer un uso sostible dos recursos e a prevención de impactos negativos sobre o medio natural.
- 3.- Débese ter en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores da sustentabilidade nos comportamentos persoais e profesionais.
- 4.- Segundo se recolle nas distintas normativas de aplicación para a docencia universitaria deberase incorporar a perspectiva de xénero nesta materia (usarase linguaxe non sexista, utilizarase bibliografía de autores de ambos os sexos, propiciarse a intervención en clase de alumnos e alumnas?).
- 5.- Traballarase para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas, e influirase na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade.
- 6.- Deberanse detectar situacións de discriminación por razón de xénero e proporanse accións e medidas para corrixilas.
- 7.- Facilitarase a plena integración do alumnado que por razón físicas, sensoriais, psíquicas ou socioculturais, experimenten dificultades a un acceso axeitado, igualitario e proveitoso á vida universitaria

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías